

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 215131	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	19 juni 2024
	Datum oordeelvormende commissie *	27 juni 2024
	Datum besluitvormende raadsvergadering	10 juli 2024
	Opsteller	K.J. Wijnja
	Telefoonnummer	06 25 01 72 69

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Harlingen
-------------------	--

Te besluiten om

1. De centrumvisie met het bijbehorende uitvoeringsprogramma vast te stellen.
2. Een incidenteel krediet beschikbaar te stellen van € 130.000,- voor het ontwerpproces en de korte termijn acties en deze te dekken uit de algemene investeringsreserve.

Inleiding

Harlingen is één van oudste zeehavensteden van Nederland. Het centrum van Harlingen heeft een grote monumentale, historische en toeristische waarde. De combinatie van erfgoed, historie en sfeer trekt jaarlijks vele toeristen en recreanten naar het centrum. Maar er zijn ook opgaven. Bezoekers ervaren dat het kernwinkelgebied van Harlingen steeds rommeliger wordt en dat de verblijfskwaliteit beperkt is. Er moet geïnvesteerd worden in meer kwaliteit, zodat inwoners en bezoekers van buiten meer van het kernwinkelgebied gebruik gaan maken. Zowel de ruimtelijke kwaliteit als verblijfskwaliteit zijn hierbij van groot belang.

Met het opstellen van een centrumvisie en een uitvoeringsprogramma willen we het hoofd bieden aan de hiervoor beschreven opgaven. In juni 2023 zijn we, in navolging op het eerder door de raad vastgestelde hoofdlijnenakkoord en procesvoorstel kernwinkelgebied, gestart met het proces om te komen tot een centrumvisie voor de gemeente Harlingen. We hebben bureau Stadskracht gevraagd om ons in dit proces te ondersteunen en te begeleiden.

Inmiddels hebben we dit proces samen met alle belanghebbenden doorlopen. Dit heeft geresulteerd in een centrumvisie met uitvoeringsprogramma voor Harlingen (zie hiervoor bijlage 1), welke we samen met belanghebbenden hebben opgesteld. Deze centrumvisie beschrijft kansen, ideeën en ambities en omvat de gewenste ontwikkelingsrichting voor het centrum van Harlingen. De komende jaren willen we samen met inwoners en ondernemers hier uitvoering aan geven, om zo een forse impuls te kunnen geven aan ons mooie centrum.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Beoogd effect

Vaststelling van de centrumvisie Harlingen om te kunnen komen tot een zo optimaal mogelijk ruimtelijk-functionele invulling, die zo goed mogelijk bijdraagt aan het (economisch) functioneren, de leefbaarheid en de algehele uitstraling van het centrumgebied van Harlingen.

Argumenten

1.1 De centrumvisie en het programma is samen met belanghebbenden opgesteld

Het betrekken van de gemeenschap en de dialoog (participatie) liep als rode draad door het proces om te komen tot een centrumvisie voor Harlingen. Belanghebbenden hebben dan ook gedurende het hele proces op allerlei manieren input kunnen leveren. Daarnaast heeft een externe begeleidingsgroep, met een afvaardiging van diverse sectoren en groepen belanghebbenden, het proces vanaf de meet af aan (mede) begeleid.

Gedurende het proces zijn onder andere de volgende participatie-instrumenten ingezet:

- Startbijeenkomst met gemeenteraad en belanghebbenden
- Formeren van een begeleidingsgroep met een 5-tal bijeenkomsten
- Interviews met leden van de externe begeleidingsgroep
- Inwoners enquête (700 respondenten)
- Ondernemers enquête (52 ingevulde enquêtes, 29% respons)
- Brede bijeenkomst in het Entrepotgebouw (circa 150 aanwezigen)
- Verdiepende bijeenkomst in het Midlumerlaantheater (circa 80 aanwezigen)

Alle opbrengsten vanuit het participatieproces zijn aangevuld met onderzoek en verrichte analyses. Alle uitkomsten (met uitzondering van de participatie opbrengsten van de verdiepende bijeenkomst) zijn verzameld in het analyserapport (zie hiervoor bijlage 4). De uitkomsten van de verdiepende bijeenkomst zijn terug te vinden in bijlage 5 t/m 8.

1.2 De centrumvisie bouwt voort op de eerder, door de raad, vastgestelde uitgangspunten met een 8-tal hoofdambities die sturing geven aan de hoofdkeuzes

De uitgangspunten die door u als gemeenteraad op 28 februari 2024 heeft vastgesteld zijn - op basis van het verdere participatieproces - binnen deze centrumvisie verder uitgewerkt. Met deze visie zijn een 8-tal ambities geformuleerd voor het toekomstige centrum. Deze ambities geven sturing aan de hoofdkeuzes binnen het programma.

De hoofdambities zijn als volgt geformuleerd:

1. Balans in publieke voorzieningen
2. Transformeer met mate
3. Van doorstroming naar bestemming
4. De Voorstraat: aantrekkelijke ruggengraat
5. De Grote Bredeplaats: een plein met kwaliteit
6. Versterken stadsidentiteit
7. Harlingen centrum als (groene) publiekstrekker
8. Naar volwaardig centrummanagement

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

In de centrumvisie is een uitgebreide toelichting te vinden op alle hoofdambities met concrete projecten en voorstellen. In het uitvoeringsprogramma zijn daarnaast bouwstenen opgenomen voor de deelprojecten. De acties staan hier op hoofdlijnen gespecificeerd. Ook is er een planning opgenomen met een indicatie van de kosten voor de uitvoer.

1.3 Er zijn duidelijke kaders opgenomen voor het ontwerpproces om te kunnen komen tot een herinrichting van de Voorstraat en Grote Bredeplaats

In het proces is expliciet aandacht geweest voor de inrichting van de Voorstraat en de Grote Bredeplaats. Vanuit het proces zijn gedragen kaders en uitgangspunten geformuleerd voor het ontwerpproces, dat volgt op de vaststelling van de centrumvisie door de gemeenteraad. We zoomen graag in op de hoofdkaders van deze twee deelgebieden.

Voorstraat

Met deze centrumvisie wordt voorgesteld om de Voorstraat autoluw te maken, om zo aangename verblijfsruimte te creëren waarin voetgangers en fietsers centraal staan. Daarbij wordt een dubbel regime geïntroduceerd, waarin tijdens de drukste (toeristische-recreatieve) maanden juni t/m september gemotoriseerd verkeer niet toegestaan is. De Voorstraat wordt autovrij van juni tot en met september van 12:00 tot 22:00. Indien er activiteiten of evenementen plaatsvinden op of rondom de Voorstraat, dan kan deze eindtijd verder worden verruimd.

Buiten de zomermaanden blijft verkeer mogelijk, maar wordt de omgevingskwaliteit wel aanzienlijk versterkt en worden er maatregelen genomen om de overlast in te perken. Zo wordt de parkeercapaciteit met de helft verminderd (50%) waarbij de parkeercapaciteit aan de noordzijde (zonzijde) van de Voorstraat weggehaald wordt, zonder de zuidzijde (schaduwkant) daarbij te vergeten. Indien er vanuit het ontwerpproces zwaarwegende argumenten blijken om tot een andere invulling van de halvering van de parkeercapaciteit te komen, dan kan van dit standpunt alsnog worden afgeweken. In het ontwerpproces wordt dit definitief bepaald.

Met het weghalen van de helft van de parkeercapaciteit, ontstaat ruimte om nieuwe (verblijfs)functies toe te voegen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan groen en niet commerciële terrassen. Er blijft daarbij ruimte voor de woensdag- en zaterdagmarkt, die we gericht willen versterken.

Grote Bredeplaats

De Grote Bredeplaats transformeert tot de huiskamer van Harlingen die uitnodigt om te verblijven en waar Harlingers in de toekomst graag samenkomen. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn: permanent autovrij (venstertijden voor laden en lossen uitgezonderd), meer groen, meer verblijf, meer spel aanleiding (bij voorkeur met een maritieme kwinkslag), eenheid in terras en een focus op voetgangers. Uitgangspunt bij de toekomstige inrichting is om een klein deel terras aan de gevel te situeren (zowel aan noord- als zuidkant) en een groter deel op het plein. Bij de toekomstige inrichting moet fietsen over het plein worden ontmoedigd, bijvoorbeeld door fietsparkeren te faciliteren aan de randen

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

van het plein. In de centrumvisie worden de kaders toegelicht en zijn tevens inspiratiebeelden opgenomen.

1.4 De centrumvisie bevat een meerjarig programma met acties waarmee we het centrumgebied kunnen transformeren tot prettig verblijfsgebied

Buiten de Voorstraat en Grote Bredeplaats, bevat de voorliggende centrumvisie tal van andere projecten en acties waarmee gewerkt wordt aan de leefbaarheid, algehele uitstraling en het economisch functioneren van het centrumgebied van Harlingen. Denk daarbij aan het vergroenen van aanloopstraten, terugdringen van de leegstand, het verbeteren van de uitstraling van monumentale panden (in lijn met het beschermd stadsgezicht), de aanpak van stegen, het benoemen van centrale locaties voor het fietsparkeren en duidelijke routing van en naar het centrum. Ook zijn er acties opgenomen die doorlopend kunnen worden opgepakt, zoals bijvoorbeeld het aanpakken van overlast via handhaving. De komende jaren willen wij uitvoering geven aan het hele programma, zodat we het centrumgebied kunnen transformeren tot een prettig verblijfsgebied.

1.5 Er is draagvlak voor de voorliggende keuzes binnen de centrumvisie en er wordt recht gedaan aan alle opbrengsten vanuit het participatieproces

De belangen van verschillende doelgroepen lopen in het centrumgebied uiteen. Maar met het doorlopen van een zorgvuldig proces, waarbij er 'getrechterd' is, is er een duidelijk beeld ontstaan van de gewenste kaders en de voorliggende keuzes. De keuzes die gemaakt zijn binnen de centrumvisie kunnen rekenen op draagvlak onder belanghebbenden. Als voorbeeld noemen we het autoluw maken van de Voorstraat. Een grote meerderheid van de belanghebbenden blijkt voorstander te zijn om de Voorstraat tijdens specifieke tijdstippen af te sluiten van gemotoriseerd verkeer. Dit wordt bevestigd vanuit de enquêteresultaten en de uitkomsten van de deelsessie (digitale peiling) over de Voorstraat tijdens de verdiepende bijeenkomst van 13 maart.

De begeleidingsgroep heeft in het hele proces een belangrijke rol gehad in het afwegen van alle opbrengsten uit het participatieproces. Zij onderstrepen dat het proces zorgvuldig is doorlopen en dat de keuzes recht doen aan het doorlopen proces. Dat wordt bekrachtigd met een aanbevelingsbrief (zie hiervoor bijlage 3), die met dit voorstel wordt meegestuurd naar de gemeenteraad. Zij geven daarin ook een aantal aanbevelingen voor een succesvol vervolg.

2.1 De huidige kredieten zijn ontoereikend om het ontwerpproces voor de Voorstraat en Grote Bredeplaats na de zomer te kunnen starten

Op dit moment zijn er onvoldoende middelen beschikbaar in de gemeentelijke begroting om het ontwerpproces voor de Voorstraat en Grote Bredeplaats te kunnen starten. Daarom is er een eenmalig krediet nodig van € 130.000,- om het ontwerpproces op te kunnen starten en om een aantal acties tot het einde van het jaar, zoals de aanpak van de stegen, bewegwijzering en groen, uit te kunnen voeren.

Kantttekeningen

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

1.1 De opgenomen kosten en planning binnen het programma zijn indicatief

De opgenomen kosten en planning binnen het programma, zoals opgenomen in de centrumvisie, zijn indicatief. De gemeente werkt parallel aan een nieuwe projectstructuur om de uitvoer van de centrumvisie en het actieprogramma te kunnen borgen. De uitvoer van deze centrumvisie zal capaciteit vragen van diverse gemeentelijke afdelingen. Met het in beeld brengen van de benodigde capaciteit kan het zijn dat acties en deelprojecten anders in de tijd worden gepland dan voorzien was binnen deze centrumvisie en het programma.

2.1 Er zijn meer financiële middelen nodig om de gewenste investeringen te kunnen doen

De centrumvisie omvat een ambitieus, meerjarig programma voor het centrumgebied van Harlingen. Om gericht de gewenste investeringen te kunnen doen, bijvoorbeeld in de kwaliteit van de openbare ruimte, zijn meer financiële middelen nodig. De benodigde kredieten worden meegenomen in de programmabegroting 2025 en meerjarenraming waar de gemeenteraad later over besluit. De gemeenteraad wordt hiermee voorgesteld om in te stemmen met het uitvoeringsprogramma met als voorbehoud dat de benodigde financiële middelen bij de beleidswensen worden toegekend.

Financiën

Er is een eenmalig krediet nodig van € 130.000,- om het ontwerpproces op te kunnen starten en een aantal acties uit te kunnen voeren. Deze kosten kunnen niet betaald worden vanuit bestaande kredieten en daarom is het wenselijk om dekking te zoeken in de algemene investeringsreserve. Daarnaast is er een beleidswens ingediend voor de middelen die nodig zijn vanaf 2025 en daaropvolgende jaren. De meicirculaire zal bepalend zijn voor de uitkomsten. In de programmabegroting 2025 en meerjarenraming zullen de benodigde middelen worden opgenomen waar de gemeenteraad over besluit.

Kostensoort	Begrote kosten
Ontwerpproces Voorstraat	€ 50.000,-
Ontwerpproces Grote Bredeplaats	€ 30.000,-
Aanpak stegen, vergroenen en bewegwijzering (acties t/m eind 2024)	€ 50.000,-
Totale begrote kosten	€ 130.000,-

Juridisch

Met het uitvoeren van de centrumvisie zal relevante wet- en regelgeving worden aangepast.

Communicatie

Er heeft, met het doorlopen van het proces, op uitgebreide schaal communicatie plaatsgevonden met belanghebbenden. Direct belanghebbenden, zoals bewoners en ondernemers in het kernwinkelgebied, zijn uitgenodigd en geïnformeerd via geadresseerde brieven. Maar de vragenlijsten en bijeenkomsten zijn ook gedeeld via de Harlinger Courant, op sociale media en in nieuwsbrieven. Daarmee hebben we iedereen de mogelijkheid geboden om mee te denken over het centrum. Daarnaast is iedereen die betrokken is geweest in het proces geïnformeerd over tussentijdse uitkomsten. Zo is er een

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

terugkoppeling van belangrijke participatieve momenten via de mail met inwoners en ondernemers gedeeld. Ook zijn betrokkenen in het proces geïnformeerd over de besluiten die de raad krijgt voorgelegd. Daarbij zijn zij gewezen op hun recht om in te spreken bij de beeldvormende-commissie(s). Na vaststelling van de centrumvisie zal er opnieuw gecommuniceerd worden over het besluit van de gemeenteraad en het vervolg.

Fatale termijn

Er geldt geen fatale termijn voor het vaststellen van een centrumvisie.

Uitvoering

Na vaststelling van de centrumvisie door de gemeenteraad zal het ontwerpproces worden opgestart. We stellen een uitvraag voor het aantrekken van een ontwerp bureau op, met daarin een programma van eisen voor de herinrichting van de Grote Bredeplaats en Voorstraat. De centrumvisie vormt hiervoor de basis en is kaderstellend. Wij zullen de direct belanghebbenden nauw blijven betrekken om gezamenlijk keuzes te maken op gebied van de inrichting. Ook u als raad blijft nauw aangehaakt. Daarnaast werken wij de nieuwe projectstructuur uit, van waaruit uitvoering wordt gegeven aan het programma. U als gemeenteraad wordt hier ter zijne tijd over geïnformeerd. Dit jaar zullen er al een aantal acties, zoals de aanpak van stegen, bewegwijzering en vergroenen, uitgevoerd worden. In 2025 moeten de eerste, grote deelprojecten in de openbare ruimte zichtbaar worden.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	– Akkoord op hoofdlijnen (d.d. 21 juni 2022) – Uitvoeringsplan Akkoord op hoofdlijnen (d.d. 21 december 2022) – Procesvoorstel kernwinkelgebied (d.d. 19 april 2023) – Richtinggevende keuzes centrumvisie Harlingen (d.d. 28 februari 2024)
Intrekken beleidsnota's:	<i>Niet van toepassing</i>
Gevolgen ander beleid:	– Actualisering detailhandelsbeleid, implementatie dienstenrichtlijn (d.d. 20 januari 2021). De keuzes binnen de centrumvisie worden hierbij verwerkt in actueel detailhandelsbeleid.

Bijlagen

Bijlage 1: Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Harlingen (document nr. 273845)

Bijlage 2: 31e begrotingswijziging 2024 (document nr. 272637)

Bijlage 3: Aanbevelingsbrief begeleidingsgroep Kernwinkelgebied (document nr. 272644)

Bijlage 4: Analyserapport centrum Harlingen (document nr. 252207)

Bijlage 5: Raadsinformatiebrief - Terugkoppeling uitkomsten verdiepende participatiebijeenkomst over het centrum van Harlingen (document nr. 271545)

Bijlage 6: Verslag verdiepende bijeenkomst 13 maart (document nr. 271540)

Bijlage 7: Digitale peiling Voorstraat verdiepende 13 maart (document nr. 271537)

Bijlage 8: Digitale peiling Grote Bredeplaats 13 maart (document nr. 271539)

Bijlage 9: Procesvoorstel Kernwinkelgebied (document nr. 215138)

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Harlingen, 4 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S.C. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Centrumvisie en uitvoeringsprogramma Harlingen
-------------------	--

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4 juni 2024

Besluit

1. De centrumvisie met het bijbehorende uitvoeringsprogramma vast te stellen;
2. Een incidenteel krediet beschikbaar te stellen van € 130.000,- voor het ontwerpproces en de korte termijn acties en deze te dekken uit de algemene investeringsreserve.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 10 juli 2024

, de voorzitter

, de raadsgriffier